

عنوان درس: باستان‌شناسی دوران تاریخی ایران ۳

مدرس: سعدی سعیدیان

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد تئوری

اهداف: آشنایی دانشجویان با روند و زمینه‌های شکل‌گیری پادشاهی ساسانی و بررسی سیر تطور فرهنگی این دوره با بهره‌گیری از مدارک تاریخی و باستان‌شناسی و همچنین آشنایی با آثار هنری و معماری این دوره.

سرفصل‌های درس و جدول زمانبندی

شماره جلسه	موضوع جلسه
اول	کلیات درس و منبع‌شناسی
دوم	پارس پیش از ساسانیان: شکل‌گیری پادشاهی محلی در فارس
سوم	تاریخ سیاسی دوره ساسانی
چهارم	شهر و شهرسازی در دوره ساسانیان
پنجم	کلیات هنر و معماری دوره ساسانی
ششم	آشنایی با محوطه‌های باستان‌شناختی شاخص دوره ساسانی: کاخ‌ها
هفتم	آشنایی با محوطه‌های باستان‌شناختی شاخص دوره ساسانی: قلعه‌ها
هشتم	آشنایی با محوطه‌های باستان‌شناختی شاخص دوره ساسانی: آتشکده‌ها و چهارتاقی‌ها
نهم	مواد و شواهد باستان‌شناختی دوره ساسانی: سکه و مهر
دهم	مواد و شواهد باستان‌شناختی دوره ساسانی: سفال
یازدهم	آشنایی با هنرهای دوره ساسانی: نقاشی دیواری، موزائیک‌سازی و گچبری
دوازدهم	کتیبه‌ها و نقش‌برجسته‌های دوره ساسانی: بخش اول
سیزدهم	کتیبه‌ها و نقش‌برجسته‌های دوره ساسانی: بخش دوم
چهاردهم	روابط فرهنگی و سیاسی ساسانیان با همسایگان غربی (رومیان) و شرقی
پانزدهم	ساختار و نظام اداری و سیاسی شاهنشاهی ساسانی
شانزدهم	سقوط پادشاهی ساسانی

منابع:

- پورشریعتی، پروانه، ۱۳۹۷، "زوال و فروپاشی ساسانیان"، تهران، نشر فرزانه روز.
- دریایی، تورج، ۱۳۸۳، "شاهنشاهی ساسانی"، ترجمه مرتضی ثاقب‌فر، تهران، انتشارات ققنوس.
- کریستن‌سن، آرتور، ۱۳۹۴، "ایران در زمان ساسانیان"، ترجمه رشید یاسمی، تهران، نشر نگاه.
- گیرشمن، رومن، ۱۳۹۱، "هنر ایران در دوران پارت و ساسانی"، ترجمه بهرام فره‌وشی، تهران، نشر علمی فرهنگی.
- لباف خانیکی، میثم، ۱۴۰۰، "باستان شناسی ایران ساسانی"، تهران، انتشارات سمت.
- محمدی‌فر، یعقوب و امینی، فرهاد، ۱۳۹۴، "باستان شناسی و هنر ساسانی"، تهران، انتشارات شاپیکان.
- یارشاطر، احسان، ۱۳۹۳، "تاریخ ایران: جلد سوم: از سلوکیان تا فروپاشی دولت ساسانیان"، گردآوری ا. یارشاطر، ترجمه حسن انوشه، چاپ هفتم، تهران، امیرکبیر.